

БӨЛІМ: ЖАЛПЫ РУБРИКА

ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ЗАМАНАУИ БІЛІМ БЕРУДІҢ ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕСІ

ЖАРИЯЛАНДЫ
29.03.2021СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/92888/>

Қызылорда облысы, Арал ауданы

Н. К. Крупская атындағы № 14 мектеп – лицей

Ағылшын пән мұғалімі

Ерсаймов Мурат Маханбедиевич

ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ЗАМАНАУИ БІЛІМ БЕРУДІҢ
ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕСІ

Аңдатпа: Қазіргі әлемде болып жатқан өзгерістердің динамикасы білім беру жүйелерінің жаһандық жұмыс істеуін қайта қарастыруды қажет етті. Қарқынды дамып келе жатқан әлемде білім беру саласындағы саясаткерлер үшін, жалпы мектептер үшін, атап айтқанда мұғалімдер үшін негізгі мәселелер: біріншісі — «21 ғасырда оқушылар нені үйренуі керек» және екіншісі — «мұғалімдер оқушыларды 21 ғасырға қалай дайындайды? «.

Аннотация: Динамика изменений, происходящих в современном мире, потребовала переосмысления глобального функционирования образовательных систем. В динамично развивающемся мире основными вопросами для политиков в области образования, для школ в целом, и для учителей в частности, являются: первый — «чему должны научиться ученики в 21 веке», а второй — «как учителя готовят учеников к 21 веку? «.

Abstract: The dynamics of changes taking place in the modern world has led to the need to rethink the global functioning of education systems. In a rapidly developing world, the main issues for education politicians, for schools in general, and for teachers in particular are: the first is «what should students learn in the 21st century» and the second is «how do teachers prepare students for the 21st century? «.

Кілт сөздер: ақпарат, инновация, білім, қолдану, оқу оқыту, әдістер

Ключевые слова: информация, инновации, образование, применение, обучение, методы

Keywords: information, innovation, education, application, teaching, methods

Заманауи білім берудің өзекті мәселесі сапалы білім беру үшін жағдай жасау болып табылады, олар бірінші (озық) деңгейдегі «бетпе-бет» бағдарламасы идеясының осындай іс-әрекеттерін көрнекі түрде көрсетеді: «қазіргі оқыту мен оқыту үдерістерінің түбегейлі айырмашылығы-студенттердің қолда бар білімдерін практикада пайдалануға дайындығын қалыптастырудағы олардың басымдығы, көбінесе ххі ғасырда талап етілетін дағдыға сәйкес келетінін формальды меңгеруден басқа» және тиісінше реформаларды дайындау мен қабылдау рәсімі өзгереді. Бұрын олар, әдетте, Министрлер кабинеттерінің үнсіздігінде жоғары лауазымды шенеуніктердің тар топтарымен дамыған. Қазір реформаларды дайындауға зерттеу орталықтары, ірі ғалым — экономистер, әлеуметтанушылар, психологтар, педагогтар тартылуда. Реформалар жоспарлары парламенттерде және Өкілетті халықаралық форумдарда талқыланады. Реформа ол көп жоспарлы сипатқа ие.

Олар білім беру жүйесін құрылымдық қайта құруды, балабақшалардан бастап жоғары оқу орындарына дейінгі барлық буындарды жаңартуды, оқу-тәрбие жұмысының мазмұны мен әдістерін жаңғыртуды, білім берудің еңбек әлемімен байланысының жаңа нысандарын белгілеуді көздейді. Егер біз өткен ғасырдың дәстүрлі білім беру жүйесін еске түсіретін болсақ, онда оның басты міндеті мектеп түлектерін болашақта оларды қолдануға ешқандай байланыссыз белгілі бір ZUN жиынтығымен жабдықтау болды. Бүгінгі таңда бұл әдіс қолайсыз: түлектер қоғам үшін өмірлік және өндірістік міндеттерді жеңе алатын, одан әрі өмір жолының көтерілуіне дайын болуы керек. Сондықтан проблемалық жағдайды шеше алатын, оны шешудің бірнеше жолын таба алатын, мектеп тәжірибесіне әсер ету тұрғысынан мүмкін болатын ең оңтайлы нұсқаны таңдай алатын осы деңгейдегі түлекті даярлау мәселесі өзекті болып табылады «.

Қазіргі заманғы мұғалімге қажет қасиеттер тізіміне мыналар кіреді: оқыту стратегиясының белгілі бір арсеналымен қарулану, әртүрлі педагогикалық тәсілдерді біріктіру мүмкіндігінің болуы – ЭЫДҰ (Экономикалық Ынтымақтастық және Даму ұйымы)

дайындаған инновациялық білім беру ортасын салыстырмалы талдау осындай қорытындыға келді. Жоғарыда аталғандардан басқа мүмкіндіктерді пайдаланатын боламын өз тәжірибесінде мұндай ретінде: «-аға оқытушы болуы тиіс, білімдерін өтіп жатқаны туралы деңгейіндегі мотивациясы жеке студенттер ...

— ... ынтымақтастық жасай білу ... бір ұйымның және бірқатар басқа ұйымдардың өкілдерімен; кәсіби қоғамдастықтар желісімен ... коучинг және тәлімгерлік процестерін белсенді пайдалануды көздейді;

— ... Ақпараттық технологиялар саласында күшті дағдыларға және оларды оқытудың тиімді құралы ретінде пайдалану әдістеріне ие болу ...;

— ... әріптестерімен ынтымақтасуға және білім беру ортасын әзірлеуге, басқаруға және жоспарлауға қатысуға өзінің әлеуетті кәсіби қабілеттерін жетілдіру; Өз тәжірибесінен үйрену үшін мұғалімдер үнемі тәжірибе барысында ойлануы керек.

«Мұғалім ретінде өзін өзгертудің бұл жолы, менің ойымша, өте қиын, бірақ мен оны күн сайын жеңуге тырысамын, өйткені нақты пәндер бойынша дәл осындай дағдыларды дамыту, сондай-ақ актерлер ұжымы, сайып келгенде, әлемдік экономикадағы өзгерістердің динамикасына әкеледі. «Осындай іргелі өзгерістерді жүзеге асыру үшін мектептерді басқару бойынша міндеттемелерді өзіне алып, оларды іске асыруға неғұрлым тәжірибелі және талантты мұғалімдерге, білім беру жүйесінің барлық мүдделі тараптарына белсенді қатысу қажет», — БҰҰ жыл сайын адами даму индексі (Human Development Index) бойынша деректерді жариялайды. Бұл индекс үш индекстен тұрады: Білім индексі, ЖІӨ индексі және өмір сүру ұзақтығы индексі. Білім индексі бойынша Финляндия тұрақты түрде бірінші орында. 2009 жылы PISA 3,7 оқушылардың оқу жетістіктерінің индексіне сәйкес. 2010 жылы американдық Newsweek журналы Финляндияны білім сапасы бойынша әлемдегі ең жақсы ел деп атады.

Білім беру саласындағы Реформа оқу бағдарламаларының мазмұнын едәуір дәрежеде демократияландырды, мұғалімдерге үлкен еркіндік берді. Жалпы, ол эгалитарлық сипатта болды. Қазіргі уақытта Жапонияда мектептегі білім деңгейі әлемдегі ең жоғары деңгейдің бірі болып табылады. Жапондық баланың өмірі көп жағдайда мектепке бағытталған деп айтуға болады. 1980 жылдардың басында жапон мамандары «қазір Жапонияға тек бір айлық қабілетті студенттер ғана емес, ерекше дарынды, дәстүрлі емес адамдар, ең қиын мәселелерді шеше алатын адамдар қажет» деп жазды. Өнеркәсіп білікті мамандарды аз күш жұмсамай жалдай алады. Бірақ қазір ел жапондықтар арасында барынша күш салу керек, содан кейін ерекше дарынды, ерекше ойшылдарды назардан тыс қалдырмау керек кезеңге аяқ басты. Жапон студенттеріне жоғары нәтижелерге қол жеткізуге мүмкіндік беретін оқу сыныбының сабағын зерттеуге деген көзқарас Жапонияда қалыптасты.

Бұл тәсіл Қазақстанда жақында ғана енгізілді, мен оны жеке өзім Кембридж

бағдарламасы бойынша курстардан өту кезінде меңгердім және оның оқыту сапасын арттыру үшін қаншалықты уақтылы және қажетті екенін, бұл әдіс студенттер үшін де, оқытушылар үшін де қаншалықты демократиялық екенін түсіндім. Ақпараттандыру оқытудың таптырмас факторына айналды. Ақпараттық технологияларға қолжетімділікті жеңілдету оларды бастауыш мектептен бастап барлық деңгейлерде реформаланған білім беру жүйесінде қолданудың кең перспективаларын ашады.

Мектептерді компьютерлендіру оқыту әдістерін қайта қарауды, педагогикалық практикаға мультимедиялық құралдарды жаппай енгізуді, мәдени және тілдік әралуандық дәуірі қарсаңында мұғалімдерді қайта даярлауды көздейді. Жүргізіліп жатқан білім беру реформасы оны ақпараттық қоғамдағы өмір жағдайларына «бейімдеуді» көздейді. «21 ғасырдағы білім беру моделі» құжатында қоршаған ортаны зерттеу үшін арнайы мектептер құру ұсынылады,

Бұл құжат балалардың ақпараттық қоғамдағы өмірлік дағдыларын дамытуға баса назар аударады: компьютерлік сауаттылыққа үйрету, компьютерлік желілерді пайдалану, Дүниежүзілік ғаламтордағы мінез-құлық этикасын қалыптастыру. Қазақстан Республикасының Білім беру ұйымдарын ақпараттандыруды дамытудың қазіргі деңгейі кез-келген мұғалімге кәсіби желілік қауымдастықтардың белсенді қатысушысы болуға мүмкіндік береді. Форумдар, чаттар, білім банктері немесе деректер банктері бар кітапханалар немесе желінің өзара әрекеттесуінің басқа түрлері болсын, кез-келген мұғалім оларға белсенді және жемісті қатыса алады. Білім беру жүйесін ақпараттандыру білім беру үшін үлкен перспективалар ашады. Ақпараттық технологияларды енгізу бүкіл білім беру жүйесін реформалаудың маңызды құралдарының бірі ретінде қарастырылады. Қазақстанның 2030 жылға дейінгі Даму Стратегиясында Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә. Назарбаев сегіз артықшылықты атап өтті, олардың ішінде — ғылыми және шығармашылық әлеуеті жоғары жоғары білімді халық. Қазіргі баға жетпес капиталды жан-жақты дамыту және оның дамуы үшін барған сайын жаңа әрі неғұрлым өркениетті жағдайлар жасау маңызды. Ел Президенті Ұлттық барлаудың өзегін құру міндетін қойды: халықаралық деңгейде бәсекеге қабілетті білімді адамдар. Бұл бірнеше себептерге байланысты: біріншіден, білім беру жүйесі қоғамның барлық мүшелерінің мүдделерін қозғайтын экономиканың санаулы салаларының бірі болып табылады; екіншіден, білім беру жүйесінің ел мен қоғамның әлеуметтік даму деңгейінің негізгі өлшемі ретінде адами капиталды дамытудағы маңыздылығы; үшіншіден, білім беру жүйесі мемлекеттің экономикалық дамуы мен ұлттық қауіпсіздігінің өсуінің маңызды факторы болып табылады. Қазақстанда білім берудің тиімді моделін құру бойынша дәйекті және жүйелі жұмыс жүргізілуде. Ұлттық білім жаңа халықаралық стандарттарға көшу бағытында реформаланған алғашқы әлеуметтік институттардың бірі болды. Мемлекет басшысының тапсырмасы бойынша білім беру реформасының тұжырымдамасы әзірленді. Жүргізілген өзгерістер республиканың білім беру әлеуетін сақтауға және дамытуға мүмкіндік берді. Бәсекеге қабілетті білім берудің жаңа ұлттық моделінің

стратегиялық және тұжырымдамалық бағыттары: Халықаралық білім беру стандарттарына көшу, әлемдік білім беру кеңістігіне кірігу және білім беру қызметтерінің сапасын арттыру болып табылады. Білім берудің заманауи моделін іске асыру үшін Қазақстан Республикасында білім беруді дамытудың 2011-2020 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы әзірленді, оның басым бағыты инновациялық білім беру жобаларын әзірлеу, іске асыру және тарату болып табылады. Қазіргі уақытта 12 жылдық білім беруді енгізу мәселесі белсенді қаралуда. Ол. Назарбаев 12 жылдық орта білім беру жүйесі 2020 жылға қарай енгізілуі тиіс екенін мәлімдеді. 12 жылдық орта білім берудің енгізілуімен Қазақстан жаңа деңгейге көтеріліп, әлемнің басқа да дамыған елдерімен бір сатыға көтерілді. Еуропа Кеңесінің декларациясына сәйкес, әлемдік білім беру кеңістігінде 12 жылдық орта білім беру 136 елде, оның ішінде АҚШ, Германия, Франция, Жапония және т.б. дамыған елдерде жүзеге асырылады, 12 жылдық білім беруді енгізу Батыстың алдыңғы қатарлы аналогтарымен бәсекеге түсе алатын білім берудің жаңа ұлттық моделін жобалаудың стратегиялық міндетін сәтті жүзеге асыруға мүмкіндік береді.

Менің ойымша, Қазақстанның білім беру жүйесі жақын арада дамыған елдердің білім беру жүйесіне сәйкес келеді және қазірдің өзінде олармен тең дәрежеде бәсекелесе алады. Білім біздің өміріміздің жоғары сапасының негізі болуы керек. Білім — еліміздің бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз ететін кілт. Бүгінгі таңда біздің мемлекетіміздің педагогикалық кадрларына үлкен мән беріледі. Өйткені, мұғалім өскелең ұрпақтың дамуына өз үлесін қосуға қабілетті, Мен әрқашан у. Черчилдің: «тіпті Премьер-министр неге қызғанады, бұл мұғалімнің күші.»Бүгінде өмірдің өзі оқытудың жаңа идеялары мен жаңа тәсілдерін талап етеді. Әр мұғалім өз тәжірибесінде көптеген проблемаларға, қиындықтарға тап болды, бірақ мұғалім атағы жоғары адам осындай мәселелерді шеше алуы керек. Ол үнемі оқыту мен тәрбиелеуді жетілдіру бойынша жұмыс істейді. Менің мектебімде студенттер ҰБТ-да, олимпиадаларда жақсы нәтижелер көрсетіп жүр, бірақ егер оларды оқытуда әртүрлі педагогикалық тәсілдер қолданылса, олар әлдеқайда үлкен нәтижелерге қол жеткізе алар еді. Курстарда оқу нәтижесінде мен өзімнің педагогикалық тәжірибемге сыни тұрғыдан қарай бастадым және студенттерімнің жеке қажеттіліктерін түсініп, жаңа педагогикалық дағдыларды дамыту, әр студентке сыни тұрғыдан ойлауға, мәселелерді тиімді және бірлесіп шешуге көмектесу керек екенін түсіндім.

Қолданылған әдебиеттер:

1. Қазақстан Республикасы Президентінің – Елбасының Қазақстан халқына жыл сайынғы Жолдаулары.

2. 2. Рудакова д.т., н. с. ЦНИТ ИОСО РАО. Мұғалім қызметіндегі Интернет-технологиялар. «Заманауи мектептегі білім берудегі Интернет - технологиялар» ғылыми-практикалық конференциясының материалдары// ioso.iip
3. Қазақстанның әлемдегі бәсекеге барынша қабілетті 50 елдің қатарына кіру стратегиясы»
4. 4. Мұғалімнің психологиялық білімінің теориясы мен практикасы». Е. И. Исаев // психологиялық ЖУРНАЛ, № XI–XII, 2000

ҚМ АА Күәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz Ақпараттық-танымдық білім порталы**. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.